

kleine insecten zoals bladluizen en galmuggen. De winter wordt als volgroeide larve doorgebracht (DZIOCK 2002).

Summary – Very common. Increased since 1950. Various habitats with shrubs or trees.

Meligramma Elfjes

MR

Kleine slanke zwarte zweefvliegen (7-10 mm) met witte of gele vlekkenparen op het achterlijf. De soorten kunnen worden verward met soorten uit verschillende andere genera, zoals *Epistrophella*, *Melangyna*, *Meliscaeva* en *Parasyrphus* en het is moeilijk om kenmerken te noemen die voor alle soorten gelden.

Taxonomie en determinatie

Meligramma-soorten worden in sommige literatuur nog tot *Melangyna* gerekend. In andere literatuur wordt voor *Meligramma* juist een brede opvatting gehanteerd en worden ook *Epistrophella*-soorten ertoe gerekend. Hier wordt de indeling van Dušek & Láška (1967) aangehouden, maar de verwantschappen tussen *Meligramma*-soorten onderling en met *Epistrophella*-soorten zijn onduidelijk. De morfologische variatie tussen de soorten binnen deze groepen is groter dan in andere genera van de Syrphini (DOCZKAL & VUJIĆ 1998).

Determinatie is mogelijk met alle gangbare werken. De Midden-Europese *M. cingulata* (Egger, 1860) wijkt af van de andere soorten door het zwarte schildje en het zwarte gezicht in combinatie met smalle gele streepjes op het achterlijf.

Verspreiding

Holarctisch genus met een klein aantal soorten, waarvan er drie in de palearctische regio voorkomen. Deze drie soorten komen ook in Europa voor en twee ervan zijn uit Nederland bekend. De derde Europese soort, *M. cingulata* komt onder andere voor in de Vogezes, het Harzgebergte en het Zwarte Woud.

Ecologie

Beide *Meligramma*-soorten bezoeken als imago bloemen en leven als larve van bladluizen.

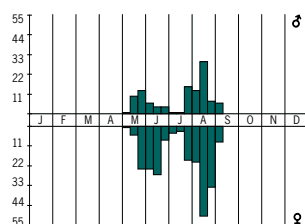
Meligramma guttata Spiegelelfje

MR

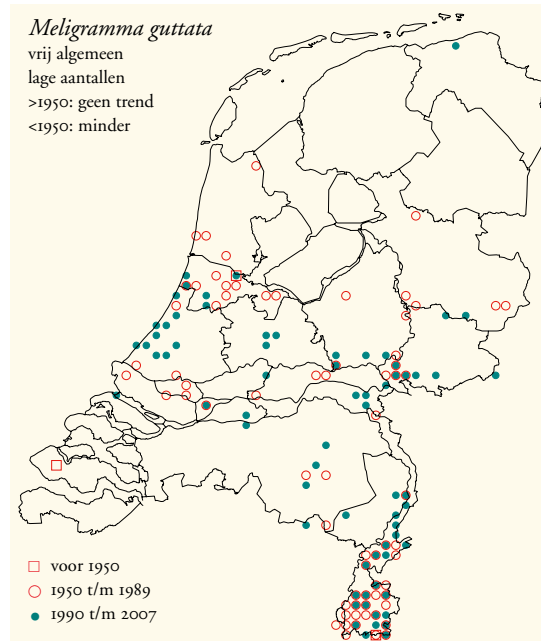
Kleine *Meligramma* met drie (geel)witte rechthoekige vlekkenparen op achterlijf, maar in enkele gevallen zonder vlekken. Twee zeer kenmerkende lichte vlekken achterop borststuk, tegen schildje, raken elkaar soms, zodat een hoefijzer-vorm ontstaat. Lengte 7-9 mm.

Verspreiding en vliegtijd

Holarctisch. Van West-Europa tot aan de Stille Oceaan en in Noord-Amerika. In Europa van Ierland en Noord-Scandinavië tot in de Pyreneeën, Centraal-Europa en de Balkan.

Meligramma guttata

In Nederland vrij algemeen in de zuidelijke helft van het land en zeldzaam in het noorden. In sommige jaren duidelijk algemener; vooral dan zijn er vrij veel waarnemingen in de duinen en het kustgebied. Alleen in Zuid-Limburg is de soort in alle jaren vrij algemeen. Het is niet duidelijk of de jaarlijkse aantalswisselingen samenhangen met migratie. Twee generaties.

Ecologie

Voedselrijke, hoge, vaak enigszins ruderales kruidenvegetaties langs loofbosranden en in voedselrijke loofbossen. Ook in wegbermen, parken en tuinen.

Beide seksen vliegen tussen kruiden door en bezoeken regelmatig bloemen, met name van schermbloemen als gewone berenklauw en zevenblad. Zweefgedrag is niet bekend, maar mogelijk vindt dit, gezien de larvale levenswijze, hoog in de bomen plaats. Over migratie door *M. guttata* is in de literatuur niets te vinden, maar het talrijke voorkomen in bepaalde jaren, met name met warme zomers, doet wel vermoeden dat hiervan sprake is.

De larve is in Engeland enkele malen gevonden op gewone esdoorn. De datum van deze vondsten is onduidelijk, maar in ieder geval een ervan was in september (in Engeland; DIXON 1960, ROTHERAY 1993).

Summary – Fairly common. Less common before 1950, no trend since. Eutrophic, tall herbaceous vegetations along forest edges, also in deciduous forest.

Meligramma triangulifera Driehoekselfje

MR

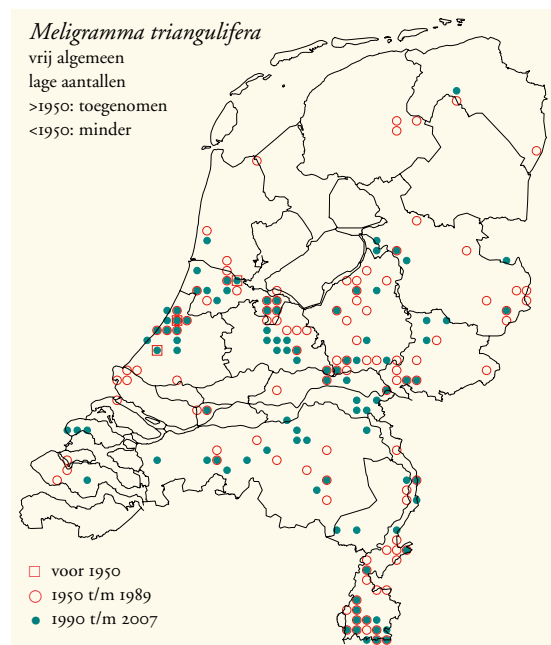
Middelgrote *Meligramma* met sterk glimmend borststuk en gele min of meer driehoekige vlekken op achterlijf met spitse punt aan binnenzijde. Bij mannetje vlekken op rugplaatjes 3-4 vaak meer rechthoekig. Vlekken gaan altijd over zijnaad (bij gelijkende *Meliscaeva auricollis* niet), schildje geel behaard, voortarsen geel. Lengte 8-10 mm.

Verspreiding en vliegtijd

Holarctisch. Van West-Europa tot aan de Stille Oceaan en in Noord-Amerika. In Europa van Noord-Engeland en Noord-Scandinavië tot in Zuid-Spanje en Griekenland.

Vrij algemeen in heel Nederland. Meestal worden per vindplaats slechts 1-2 exemplaren gevonden, maar de soort kan soms lokaal in aantal voorkomen. Dit is meestal zeer tijdelijk, want enkele dagen later en in opeenvolgende jaren ontbreekt hij vaak weer op dezelfde plaats.

Vermoedelijk twee generaties, waarvan de tweede veel kleiner is dan de eerste.

Ecologie

Loofbossen en struikvegetaties. Ook in parken en tuinen. De imago's bezoeken bloemen tussen struiken en bomen, zoals bramen, haagbeuken en meidoorns, of zitten op zonbeschenen bladeren. Mannetjes vertonen zweefgedrag tot op twee meter hoogte.

De eieren worden los van elkaar op takjes gelegd op 10-30 centimeter van bladluiskolonies (CHANDLER 1968B, pers. obs. J. van Steenis). De larven, die lijken op een vogelpoepje (hoofdstuk 4, fig. 7), leven van bladluizen op uiteenlopende kruiden, struiken en bomen. In Nederland zijn ze gevonden op brandnetel (pers. obs. W. van Steenis), gewone vlier (pers. obs. B. Achterkamp & J. van Steenis) en gewone vogelkers (pers. obs. M. Reemer). Elders in Europa zijn ook larven gevonden op appel, berk, braam, kardinaalsmuts, riet, een distel van het genus *Cirsium* en *Prunus*-soorten (DIXON 1960, GOELDLIN DE TIEFENAU 1974, LÁSKA & STÁŘÍ 1980, VOCKEROTH 1992, pers. obs. J. van Steenis). De winter wordt als volgroeide larve doorgebracht.

Summary – Fairly common. Less common before 1950, increased since. Deciduous forest and shrub vegetation, also parks and gardens.

Meliscaeva Elfjes

Meligramma triangulifera
mannetje.

MR

Kleine tot middelgrote, slanke zwarte zweefvliegen (7-11 mm) met een geel gezicht, geel schildje en gele vlekken of banden op het achterlijf.

Taxonomie en determinatie

Soms worden de *Meliscaeva*-soorten tot *Episyrphus* gerekend, maar dit is niet gebruikelijk in recente literatuur. Determinatie is mogelijk met alle gangbare determinatiewerken.

Verspreiding

Holarctisch en (voornamelijk) oriëntaals genus met circa vijftien soorten, waarvan er twee in Europa voorkomen. Beide vinden we ook in Nederland.

Ecologie

De vliegen bezoeken bloemen, de larven leven van bladluizen.

Meliscaeva auricollis Variabel elfje

LVDL

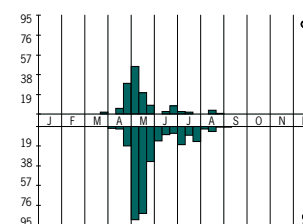
Middelgrote *Meliscaeva* met twee schuingeplaatste vlekken op rugplaatje 2 die niet tot zijnaad reiken (in tegenstelling tot gelijkende *Meligramma triangulifera*). Rugplaatjes 3-5 met banden (var. *auricollis*) of schuingeplaatste driehoekige gele vlekken (var. *maculicornis*). Lengte 7-11 mm.

Verspreiding en vliegtijd

Paeleartisch. Van West-Europa en Noord-Afrika tot in Europees-Rusland en het Midden-Oosten. Heel Europa.

Algemeen in Nederland maar minder talrijk in het kustgebied. De variëteit *auricollis* is zeldzaam. De soort is de laatste jaren iets zeldzamer geworden.

Waarschijnlijk meerdere generaties per jaar. Mogelijk komen de dieren uit de eerste piek voort uit overwinterende

Meligramma triangulifera